

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Bezpieczeństwa

DBR.520.1.103.2023.DK
Warszawa, 04 stycznia 2024

Pani
Izabela Zwierz
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
Dzielnicy Bemowo m.st. Warszawy

Szanowna Pani Dyrektor,

odpowiadając na pismo z dnia 19 grudnia 2023 r. znak D.071.34.2023 L.dz. 4728/23 w sprawie odmowy przyjęcia zlecenia przez dyspozytora medycznego w sytuacji konieczności zabezpieczenia dzieci z powodu zagrożenia zdrowia i życia w związku z przemocą domową, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

System Państwowe Ratownictwo Medyczne stworzony został w celu realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się **w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego**. Stan nagłego zagrożenia zdrowotnego zgodnie z art. 3 pkt 8 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym¹ jest to stan polegający na nagłym lub przewidywanym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu lub uszkodzenie ciała lub utrata życia, wymagający podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych i leczenia.

W związku z powyższym, zespoły ratownictwa medycznego powinny być dysponowane do zdarzeń, w których występuje stan nagłego zagrożenia zdrowotnego, celem udzielania medycznych czynności ratunkowych w warunkach przedszpitalnych. Dyspozytor medyczny tzw. „przyjmujący” podejmuje decyzję o przyjęciu zgłoszenia, gdy w jego opinii informacje, które uzyskał podczas przeprowadzonego wywiadu medycznego kwalifikują stan zdrowia osoby, której zgłoszenie dotyczy, jako stan nagłego zagrożenia zdrowotnego, na podstawie zgłoszonych objawów.

W tym miejscu wskazać należy, iż sytuacja stwarzająca zagrożenie nie jest tożsama z faktycznym wystąpieniem stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego, o którym mowa powyżej. Należy przez to rozumieć, że do eliminacji sytuacji stwarzającej zagrożenie dla jednej lub wielu osób powołane są inne służby w ramach swoich kompetencji, które podczas rozmowy dyspozytora danej służby ze zgłaszającym, również kwalifikują rodzaj zaistniałej sytuacji oraz podejmują decyzję o przyjęciu lub odmowie przyjęcia zgłoszenia. W sytuacji, kiedy świadek zdarzenia zgłasza nagłe niepokojące objawy dotyczące stanu zdrowia danej osoby bądź widoczne u niej obrażenia ciała, dyspozytor medyczny przyjmujący, na podstawie wywiadu medycznego zawierającego opis przedstawiony przez zgłaszającego, kwalifikuje czy stan osoby, której zdarzenie dotyczy, jest stanem nagłego zagrożenia zdrowotnego czy też nie jest i w zależności od tego podejmuje decyzję o przyjęciu zgłoszenia bądź o odmowie przyjęcia zgłoszenia. Jeśli zgłoszenie zostało przyjęte i sytuacja na miejscu tego wymaga, dyspozytor medyczny przyjmujący utrzymuje stały kontakt z osobą wzywającą będącą na miejscu

¹ ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1541 z późn. zm.)

zdarzenia i przekazuje jej w sposób zrozumiały instrukcje dotyczące sposobu udzielania pierwszej pomocy do czasu przybycia zespołu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia. W sytuacji odmowy przyjęcia zgłoszenia dyspozytor medyczny informuje o tym fakcie zgłaszającego oraz przekazuje zalecenia co do dalszego postępowania.

Zespoły ratownictwa medycznego (dalej zwane ZRM) funkcjonujące jako jednostki Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, niejednokrotnie podejmują medyczne czynności ratunkowe u osób doświadczających przemocy domowej, najczęściej kiedy dochodzi do urazów powstałych w wyniku pobicia, ale także zaostrzenia zaburzeń psychicznych, które występują i manifestują się w danej chwili u ofiar bądź sprawców przemocy. Działania te są medycznymi czynnościami ratunkowymi podejmowanymi w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego na skutek powstałych obrażeń bądź manifestujących się zaburzeń psychicznych stanowiących zagrożenie dla tej osoby bądź dla innych osób znajdującym się w najbliższym otoczeniu (domowników). Dodatkowo, w sytuacjach, kiedy ZRM są jedyną służbą obecną na miejscu zdarzenia, w przypadku podejrzenia stasowania przemocy domowej bądź zaniedbania ze strony rodziny, kierowana jest prośba o wsparcie lub interwencję funkcjonariuszy Policji, którzy z kolei mają możliwość uruchomienia organów Systemu Pomocy Społecznej.

Nawiązując do art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej² wskazującego, iż decyzję o odebraniu dziecka z rodziny w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką, należy zaznaczyć, iż w przepisach tych zostały jedynie wymienione zawody medyczne wykonywane przez osoby, które mają uprawnienia do podejmowania takich decyzji. Przepis nie wskazuje na zespoły ratownictwa medycznego. Wykonywanie ww. zawodów odbywa się głównie poza systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne. Ustawa o zawodzie ratownika medycznego³ w art. 33 i art. 36 określa na czym polega wykonywanie zawodu ratownika medycznego oraz gdzie ten zawód może być wykonywany, natomiast wykonywanie zawodu pielęgniarki i zawodu lekarza zostało opisane w ustawach o tych zawodach.

Mając na uwadze powyższe uprzejmie informuję, że jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne reagują w momencie wystąpienia stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego i udzielają pomocy ofiarom przemocy domowej, nie biorą jednak udziału w zabezpieczeniach planowych lub interwencyjnych działań podejmowanych przez inne służby.

Wezwanie zespołu ratownictwa medycznego wyłącznie w celu oceny stanu zdrowia dziecka przebywającego pod opieką nietrzeźwych rodziców lub też w celu towarzyszenia odebraniu dziecka z rodziny, nie stanowi podstawy do interwencji tego zespołu w ramach systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne. Realizacja tego rodzaju świadczeń powinna odbywać się poza systemem PRM.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Tuderek-Kuleta
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

- 1. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej*
- 2. Biuro Rzecznika Praw Pacjenta*
- 3. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji*
- 4. Mazowiecki Urząd Wojewódzki – Centrum Powiadamiania Ratunkowego*

² ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.)

³ ustawa z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2187)